

Az Európai Unió
Tanácsa

Luxembourg, 2018. június 25.
(OR. en)

10369/18

MOG 45
COPS 232
CFSP/PESC 601
COHAFA 51
RELEX 577
YEMEN 3

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a delegációk
Előző dok. sz.:	10238/18, MOG 44, COPS 231, CFSP/PESC 600, COHAFA 50, RELEX 576, YEMEN 2
Tárgy:	A Tanács következtetései Jemenről – A Tanács következtetései (2018. június 25.)

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a Jemenről szóló, a Tanács 2018. június 25-i ülésén elfogadott tanácsi következtetéseket.

A TANÁCS KÖVETKEZTETÉSEI JEMENRŐL

1. Az EU megerősíti, hogy rendkívüli módon aggódik a jemeni helyzet folyamatos romlása és amiatt, hogy a konfliktusban érintett felek legutóbb Hudajdában és annak környékén katonai összetűzésbe keveredtek. Ez a feszültségek drámai kiéleződéséhez és a már így is katasztrofális humanitárius helyzet további romlásához vezetett. Az EU megismétli, hogy a konfliktus nem oldható meg katonai úton, és határozottan támogatja az ENSZ főtitkárának Jemenért felelős különmegbízottját, Martin Griffiths-t és a konfliktus inkluzív politikai megoldása érdekében tett erőfeszítéseit. Az EU ennek keretében továbbra is együttműködik a konfliktusban érintett valamennyi féllel, és készen áll jemeni fellépésének fokozására, többek között arra, hogy egyrészt humanitárius támogatást nyújtson az egész országban, másrészt pedig fejlesztési támogatást mozgósítson az alapvető ágazatokban folytatott projektek finanszírozására. Az EU komoly aggodalmának ad hangot Jemen belső politikai struktúrájának széttagoltsága miatt. Az EU megerősíti szilárd elkötelezettségét Jemen egysége, szuverenitása, függetlensége és területi integritása mellett, továbbá felszólítja az ország és a régió összes szereplőjét ezek maradéktalan tiszteletben tartására.
2. Az EU emlékeztet a Jemenről szóló korábbi – különösen a 2017. április 3-i és a 2015. november 16-i – tanácsi következtetésekre. A fenntartható békét csak az összes érintett fél – köztük a civil társadalom, a nők és a fiatalok – érdemi részvételével folytatott tárgyalási folyamat révén lehet elérni. Ezért az EU támogatja az ENSZ különmegbízottjának a politikai folyamat újraindítása érdekében tett erőfeszítéseit, így különösen azt a szándékát, hogy minél előbb megújuljanak az inkluzív politikai tárgyalások, hogy azokon meg lehessen vitatni az általa javasolt, fokozatos átmeneti biztonsági és politikai intézkedésekre irányuló politikai keretet. Az EU aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a legújabb fejlemények veszélyeztetik az ENSZ által vezetett, a konfliktus politikai megoldására irányuló tárgyalások újraindítását célzó erőfeszítéseket, és üdvözli az ENSZ – Martin Griffiths ENSZ-különmegbízott által kifejezett – elkötelezettségét a politikai folyamat előmozdítása mellett. Az EU felszólítja a konfliktusban érintett feleket, hogy vessenek véget a helyzet jelenlegi eszkalálódásának, tanúsítsanak önmérsékletet, sürgősen tegyenek lépéseket az egész országra kiterjedő tűzszünet elérése érdekében, valamint konstruktív módon működjenek együtt az ENSZ-szel. Az EU kéri annak biztosítását, hogy az ENSZ különmegbízottja az összes érintett jemeni érdekelt féllel teljeskörűen és akadálytalanul együttműködhessen.

3. Az EU-t komoly aggodalommal tölti el a Hudajda városában és kikötőjében, illetve annak környékén végrehajtott katonai műveletek közelmúltbeli fokozódása, és így a koalíció katonai műveleteinek civil lakosságra gyakorolt hatásai. Az EU sürgeti a konfliktusban érintett feleket, hogy biztosítsák a polgárok védelmét, valamint maradéktalanul tartsák tiszteletben a nemzetközi humanitárius jogot, biztosítva többek között a humanitárius segélyek akadálytalan célba jutását és biztonságos útvonalat kínálva azon személyek számára, akik el akarnak menekülni a harcok elől. Az EU ezzel összefüggésben emlékeztet arra, hogy Hudajda kikötőjén kívül jelenleg nincs más használható elosztási pont a szükséges kereskedelmi és humanitárius szállítmányok elosztására, ezért felkéri az érintett feleket, hogy biztosítsák a hudajdai kikötő teljes körű és tényleges működését, amely fontos szerepet játszik a humanitárius támogatás Jemenbe juttatásában és az alapvető szállítmányokhoz való kereskedelmi hozzáférésben.
4. Az EU elítéli, hogy a hűszik ballisztikus rakétákat lőnek ki a Szaúd-arábiai Királyság – többek között ottani polgári célpontok – és a Báb el-Mandeb szoroson áthaladó hajók ellen. Az EU mély aggodalmának ad hangot a ballisztikus rakéták és technológia elterjedését illetően. Ezek az intézkedések fokozzák a regionális feszültségeket, és veszélyeztetik Jemen szomszédainak, így Afrika szarvának a biztonságát és stabilitását, a hajózás szabadságát – különösen a vörös-tengeri térségben –, illetve a globális tengeri kereskedelmet. Az EU aggodalommal veszi tudomásul az ENSZ Jemennel foglalkozó szakértői bizottságának jelentését, amely az ENSZ Biztonsági Tanácsa 2216. sz. határozatának 14. pontjával létrehozott fegyverembargó be nem tartását állapította meg.
5. A régió stabilitása létfontosságú az EU számára. Az EU fokozza a Jemenre irányuló erőfeszítéseit, és elkötelezett az összes érintett regionális szereplőt felölelő, átfogó és stratégiai megközelítés kialakítása mellett. Az EU és tagállamai – többek között fokozott politikai konzultációk útján – aktívan részt vesznek a regionális szereplők megszólításában, amivel támogatni kívánják az ENSZ-főtitkár Jemenért felelős különmegbízottjának egy a konfliktust lezáró, átfogó megállapodás előmozdításáért tett erőfeszítéseit. Az EU ismételten arra kéri a nemzetközi és a regionális szereplőket, hogy konstruktív módon működjenek együtt a jemeni felekkel, és ezáltal tegyék lehetővé a konfliktus enyhítését és a tárgyalásos rendezést.

6. Az EU újra határozottan elítéli a civil lakosság elleni támadásokat, és ismételten sürgeti az érintett feleket, hogy biztosítsák a polgárok védelmét, valamint az összetűzések során tartsák tiszteletben a nemzetközi humanitárius jogot és az emberi jogok nemzetközi jogát, ideértve a civil lakosság és a harcosok, illetve a polgári létesítmények és a katonai célpontok közötti különbségtétel és az arányosság elvét, illetve elővigyázatosan járjanak el. Az EU-t módfelett aggasztja, hogy milyen hatást váltanak ki a folyamatos összetűzések, így a sűrűn lakott területeken való bombázások, a városok ostroma, a gyalogsági aknák és a kazettás lőszer használata, valamint a polgári infrastruktúrák, így az iskolák, orvosi létesítmények, lakónegyedek, piacok, vízellátási rendszerek, kikötők és repülőterek megsemmisítését célzó támadások. A jelenlegi konfliktus tartós rendezéséhez vezető folyamat fontos lépése a jogsértésekért való elszámoltathatóság biztosítása. Az EU felszólítja a konfliktusban érintett valamennyi felet, hogy vessenek véget a gyermekek katonának való toborzásának és katonaként való alkalmazásának, illetve az ellenük a vonatkozó nemzetközi jog és normák áthágásával elkövetett egyéb súlyos jogsértéseknek. Az EU továbbá felszólítja valamennyi felet, hogy engedjék szabadon a már katonaként alkalmazott gyermekeket, és működjenek együtt az ENSZ-szel a rehabilitációjuk és a közösségükbe való visszailleszkedésük érdekében. Az EU emellett felszólítja a konfliktusban érintett feleket, hogy tegyenek meg minden szükséges lépést az erőszak minden formájának, így a fegyveres konfliktusok során elkövetett szexuális és nemi alapú erőszaknak a megelőzése és az azokra való reagálás érdekében.
7. Az EU ismételten arra sürgeti a konfliktusban érintett feleket, hogy a nemzetközi normáknak megfelelően és a büntetlenség megszüntetése érdekében hozzák meg az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy biztosítani lehessen az összes állítólagos emberi jogi jogsértésnek, valamint a nemzetközi humanitárius jog állítólagos megsértése eseteinek a hatékony, pártatlan és független kivizsgálását. Az EU ezzel összefüggésben támogatja az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa elismert nemzetközi és regionális szakértőkből álló csoport létrehozásáról szóló, A/HRC/36/31. sz. határozatának a teljes körű végrehajtását. Felszólítjuk az összes érintett felet, hogy biztosítsanak teljes körű és átlátható hozzáférést a csoport számára, illetve működjenek együtt a csoporttal a megbízatásának végrehajtása érdekében. Hasonlóképpen ösztönözzük az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosának Hivatalát, hogy továbbra is biztosítson szakértői segítséget a nemzeti vizsgálóbizottságnak.

8. Az EU továbbá a bűnözői és a terrorista csoportok – köztük az arab-félszigeti al-Kaida és a Dáís – egyre erőteljesebb jemeni jelenléte miatt is aggodalmának ad hangot, és a leghatározottabban elítél minden terrortámadást. Az EU felszólítja a jemeni kormányt, hogy vegye ki a részét a terrorista csoportok elleni küzdelemből, amelyek hasznot húznak a jelenlegi instabil helyzetből. Különösen fontos, hogy a konfliktusban érintett valamennyi fél határozottan fellépjen az ilyen csoportokkal szemben.
9. A jemeni konfliktus immár a negyedik évébe lépett és a világ legsúlyosabb humanitárius válságává nőtte ki magát: jelenleg a jemeni lakosság 80%-a, vagyis több mint 22 millió személy szorul humanitárius vagy védelmi támogatásra. Több mint 10 millió jemeni lakosnak sürgős segítségnyújtásra van szüksége. A belső menekültek száma meghaladja a 2 millió főt. A folytatódó összetűzések különösen súlyosan érintik a kiszolgáltatott helyzetű személyeket, köztük a nőket és a gyermekeket. A humanitárius közösség erőfeszítései ellenére Jemenben több mint 17 millió embert érint az élelmiszer-ellátás bizonytalansága, közülük több mint 8 millió személyt súlyos mértékben – őket már az éhezés veszélye fenyegeti. Az alapvető közszolgáltatások – mindenekelőtt az egészségügyi szolgáltatások, a megfelelő higiénés körülmények és az oktatás – biztosításában támadt zavarok csak tetézték a jelenlegi humanitárius válságot. E körülményekre tekintettel az EU üdvözli az ENSZ 2018. évi jemeni humanitárius reagálási tervét, és elismeréssel nyugtázza a jemeni válsággal kapcsolatos, az ENSZ, valamint Svédország és Svájc kormánya által összehívott 2018-as genfi magas szintű adományozói konferencián született eredményeket, ahol is nemzetközi támogatók több mint 2 milliárd USD összeget ajánlottak fel a jemeni humanitárius válság enyhítésére. Az EU minden támogatót arra ösztönöz, hogy a válságra válaszul hozott összehangolt nemzetközi intézkedések részeként mielőbb bocsássák rendelkezésre felajánlásaikat az ENSZ 2018. évi jemeni humanitárius reagálási tervén keresztül.

10. Az EU továbbra is elkötelezett amellett, hogy minden jemeni rászoruló számára életmentő segítséget biztosítson. Ezzel egyidejűleg az EU osztja az ENSZ és más támogatók azon aggodalmát, mely szerint Jemenben tovább csökken a humanitárius tér, amit több fejlemény is alátámaszt: nehézségek tapasztalhatók a vízumok és engedélyek megszerzése terén; a humanitárius személyzet zaklatásnak és megfélemlítésnek van kitéve, és célirányos intézkedéseket hoznak ellenük; megszorodtak az ellenőrzési pontok és az önkényes fogva tartások; vámisztviselők segélyszállítmányokat koboznak el vagy adóztatnak meg jogtalanul, de itt említhető az is, hogy a hatóságok programokat – például vakcinázási kampányokat – törölnek. Az EU minden felet arra szólít fel, hogy jóhiszeműen működjenek együtt a humanitárius közösséggel, hogy ezáltal biztosítani lehessen, hogy a jemeni polgárok hozzájussanak mindazon segítséghez, amelyre égető szükségük lenne. Az EU felszólítja a konfliktusban érintett valamennyi felet, hogy tegyenek eleget a nemzetközi humanitárius jog értelmében fennálló kötelezettségeiknek, és tegyék lehetővé, illetve könnyítsék meg azt, hogy a humanitárius szállítmányok és a humanitárius személyzet tagjai minden érintett kormányzóságban biztonságosan, gyorsan és akadályok nélkül eljuthassanak az összes rászoruló személyhez. Az EU hangsúlyozza, hogy a humanitárius segítséget a szükségletek alapján kell nyújtani, az emberiség, a semlegesség, a pártatlanság és a függetlenség elvének maradéktalan tiszteletben tartása mellett, és elutasít minden olyan kísérletet, amely a humanitárius segítség célba juttatásának akadályozására irányul. Az EU felhívja a figyelmet arra, hogy a támogatók között hatékony és eredményes koordinációra van szükség.

11. Az EU továbbá rendkívüli aggodalmának ad hangot azokkal a hatásokkal kapcsolatban, amelyeket a kereskedelmi és a humanitárius célú behozatalra vonatkozóan bevezetett korlátozások a humanitárius helyzetre gyakorolnak, és felszólítja a konfliktusban érintett valamennyi felet, hogy tegyék lehetővé, illetve könnyítsék meg a kereskedelmi és a humanitárius szállítmányok biztonságos, gyors és akadályok nélküli célba jutását, az importált élelmiszereket, üzemanyagot és gyógyászati termékeket is beleértve. Alapvetően fontos biztosítani azt, hogy Jemen összes kikötője és repülőtere – Hudajda és Szalef kikötőjét, valamint Szanaa repülőterét is beleértve – teljeskörűen és tartósan megnyíljon minden kereskedelmi, illetve humanitárius célú behozatal előtt, mint ahogy a sebesültek evakuálásának céljára és a kereskedelmi járatok számára is. Az EU kiemeli, hogy biztosítani kell a kereskedelmi szállítmányok, többek között az üzemanyag-szállítmányok hatékony és időben történő lebonyolítását, továbbá teljes mértékben támogatja az ENSZ szállítmányellenőrző mechanizmusának (*UN Verification and Inspection Mechanism, UNVIM*) további működését és megbízatásának teljes körű és akadálytalan végrehajtását, illetve mérlegelni fogja e mechanizmus megerősítését. Ahhoz, hogy az UNVIM hatékonyan tudjon működni és teljesíteni tudja megbízatását, mindenképpen szükség van a koalíció és a jemeni kormány teljes körű együttműködésére. Az EU felszólítja különösen a koalíciót annak biztosítására, hogy az UNVIM általi ellenőrzésen eredményesen átesett hajók minél hamarabb engedélyt kapjanak a Jemen területén található rendeltetési kikötőjükbe való megérkezésre. Az EU ismételten felszólít az ENSZ Biztonsági Tanácsa által bevezetett célirányos fegyverembargó teljes körű végrehajtására. Ezzel kapcsolatban az EU újólág hangsúlyozza a fegyverkivitelről szóló 2008/944/KKBP közös álláspontban meghatározott szabályok szigorú alkalmazásának fontosságát.
12. Az EU aggodalmának ad hangot a vallás vagy meggyőződés szabadságának megtagadásáról – és annak részeként hátrányos megkülönböztetésről, jogellenes fogva tartásokról és erőszak alkalmazásáról – beszámoló híradások miatt. A vallási kisebbségek elleni fellépés különösen aggasztó fejleményt jelent. A véleménynyilvánítás szabadsága ugyancsak veszélybe került, amire az újságírók letartóztatásáról érkező hírek engednek következtetni. Az EU továbbá azon – hiteles forrásokból származó – beszámolók miatt is aggodalmát fejezi ki, amelyek szerint a jemeni kormány ellenőrzése alatt álló területeken titkos börtönök működnek.

13. Az Uniót súlyos aggodalommal tölti el, hogy Jemen gazdasága az összeomlás szélén áll. A konfliktus 2015-ös kirobbanása óta az ország GDP-je több mint a felére csökkent, és a háztartások mintegy 40%-a számolt be elsődleges jövedelemforrásának elvesztéséről. A gazdasági válság, a közszolgáltatások összeomlása, a meredek infláció – különösen ami az alapvető árucikkek árát illeti (az élelmiszerárak 30%-kal emelkedtek) –, valamint a jemeni rijál leértékelődése (a fizetőeszköz értéke a felére csökkent) a humanitárius válság hajtóerejévé vált. 2016 vége óta mintegy 1,4 millió nem katonai pozíciót betöltő jemeni közalkalmazott gyakorlatilag nem kap rendszeres fizetést. Ők és eltartott családtagjaik – akiknek a száma eléri az 5,6 millió főt – már nem tudnak rendszeresen élelmiszert és gyógyszereket vásárolni maguknak. Mivel a közalkalmazottak nem kapnak fizetést, a jemeni egészségügyi intézményeknek csak a fele működik, és a vízellátási és szennyvízelvezetési rendszerek karbantartása is abbamaradt. Az EU ezért felszólítja a jemeni kormányt, hogy az egész ország területén sürgősen fizesse ki a közalkalmazottak fizetéseit, az elmaradt fizetéseket is beleértve, különösen azon közalkalmazottak esetében, akik a kritikus fontosságú ágazatokat jelentő oktatás, egészségügy és szennyvízkezelés területén dolgoznak. Az EU ehhez kapcsolódóan arra is felszólítja a kormányt, hogy kezelje felelősen és átláthatóan a bevételeit és elszámolásait, többek között azáltal, hogy a jemeni lakosság egészének érdekeit szem előtt tartva gondoskodik a Jemeni Központi Bank megfelelőbb és semleges működéséről.
14. Az EU – a jemeni érdekelt felek részére biztosított technikai szakértelem, képzések, mentori tevékenységek és természetbeni támogatás útján – folytatni fogja az ország számára nyújtott fejlesztési támogatását, elsőbbséget biztosítva azoknak az intézkedéseknek, amelyek az ország stabilizálását célozzák. Az EU az ország stabil térségeiben együttműködik majd a helyi hatóságokkal annak érdekében, hogy előmozdítsa a rezilienciát, hogy segítsen fenntartani az alapvető szolgáltatásokat, valamint hogy elősegítse a közösségek fenntartható megélhetését, különösen azokét a közösségeket, akiket a leginkább érint az elhúzódó lakóhelyelhagyás problémája. Az intézkedések középpontjában mindenekelőtt az egészségügy, az élelmezés és a vidéki térségek rezilienciája áll majd. Az EU a válságelhárítás, a korai helyreállítás, a reziliencia és a stabilizáció területén meghozott, egységet alkotó intézkedések mentén biztosítani fogja a humanitárius és a fejlesztési támogatás közötti szinergiát, valamint azt, hogy a humanitárius és a fejlesztési támogatás teljes mértékben kiegészítse egymást.